

EN HERPETOLOGISK RESA TILL GREKLAND

av Leif Westrin (SHF)

Leif fortsätter att berätta om sin händelserika resa till Grekland. I förra numret av SNOKEN besökte vi Milos och nu står Marathon och Euboea i tur.
(SHF red)

Del 2, Marathon.

I Aten sökte vi genast upp en biluthyrningsfirma, där vi fick veta att alla bilar var utyrda på grund av påsken. Vi ringde sedan andra firmor med samma negativa svar.

Tältet lämnades på hotellrummet och vi tog resten av utrustningen i en taxi till busstationen i Aten. Jag hade studerat kartan och visste att det skulle finnas sankmarker strax öster om Marathon ca två mil från Aten. Bussen förde oss till Marathon där vi tog en taxi till en plats vid namn Kato Goulis som bestod av ett berg med steniga sydsluttningar och ett stort utdikat slättland med ett brett dike som löpte ända till havet.

Då vi var intresserade av att fånga landets två vattensnokarter, Rutsnok (Naatrix t. tessellata) och Strimmig Vattensnok (Naatrix natrix persa) uppsökte vi först diket. Jag tog på mig ett par badbyxor och klev ner i det gröna algbemängda vattnet där jag snart fångade en hel hög med vattensköldpaddor, som visade sig bestå av två arter: Europeisk kärrsköldpadda (Emys orbicularis) och Kaspisk Bäcksköldpadda (Clemmys caspica rivulata).

I dikeskanten observerade vi ett stort exemplar av Ödlesnok (Malpolon monspessulanus insignitus), en bakgifttandad orm (opisthoglyf) som undkom oss i den täta vassen. Börje upptäckte det första exemplaret av Strimmig vattensnok, den låg och solade sig på slammet som täckte vattenytan, den gled snabbt ner i vattnet och var borta. Då vi tröttnade på att leta vattensnokar, sökte vi oss upp på det närbelägna berget för att leta Sandviporer.

När vi letat en timme började det att regna och jag tänkte gå ner och söka skydd för regnet då jag hörde Börje ropa, då jag inte hörde vad han ropade, sprang jag genom ett taggigt buskage och fick se honom glädjestrålade balansera en stor Sandvipera på ormkroken. Jag hjälpte honom att få ner den i påsen, och vi tittade sedan närmare på den. Ormen som var en hane hade svart zigzagband och var grå med tydlig lyrteckning på huvudet. Regnet stod som spön i backen, vi avancerade snabbt ner från sluttningen mot byggnaden vid vägen.

Det visade sig vara en militärförläggning. Kommandanten bjöd in oss på påskfest när han fick höra att vi fångade orm. Vi blev bjudna på helstekta lamm och öl. Festen pågick till sent på natten, då vi fick övernatta på ett av logementen.

Följande dag tackade vi för festen och återvände till berget där vi letade Sandviporer utan resultat. Vi återvände till diket på slätten där jag först hittade en liten Ödlesnok som jag överraskade när den drack vatten i diket. Diket genomsöktes sedan ca 1 km bort där jag fångade en stor Strimmig vattensnok med stora svarta fläckar på ryggen och sidorna plus 2 vitgula linjer efter ryggen. Det var en hane ca 1 meter lång med stympad svans och mycket mager trots den riktiga tillgången på grodor (Rana ridibunda).

När vi återvände mot militärförläggningen upptäckte vi ytterligare ett exemplar av ovanstående art uppkruken på den slambetäckta ytan i diket. Vi evlängsnade oss då från diket för att inte skrämma ormen, jag rev av mig kläderna och smög fram till diket. Ormen låg kvar och jag blev tvungen att hoppa 4 meter ner.

Resultatet blev att jag spräckte hälbenet mot en sten under vattenytan, men snoken fick jag. Det var en stor hona, och jag fångade även ett ungt exemplar av denna art i närheten av militärförläggningen. Vi gick sedan upp i bergen där vi fann ett flertal Svarta landsköldpaddor (Testudo marginata) och en skink (Chalcides ocellatus). Vi återvände sedan till Aten, där vi övernattade.

Del.3. Euboea.

Följande dag hyrde vi en Volkswagen och åkte sedan till Euboea där vi slog läger vid en sjö som heter Dystos. En stor Kaspisk Bäcksköldpadde var det första djuret vi fann på Euboea.

Vi bestämde oss för att leta på skilda håll, jag nere på de odlade fälten vid sjön och Börje på en stenig kulle med en gammal slottsruin på toppen, där han överraskade en hög Dahlska snokar (Coluber najadum dahli) som solade sig i toppen på en låg buske, Snokarna försvann blixtnabbt åt alla håll och var borta. I närheten hittade Börje ett makabert fynd, en hel hög med krossade sköldpaddskal (Testudo hermanni) och en injämslagen Scheltopusik (Ophisaurus apodus)

Då jag gick och letade i gräset i nederkanten av en mur på fältet upptäckte jag bakkroppen på en orm med tydlig zigzagteckning, jag stack ner handen och fick fram en liten fin och väsande Sandvipera (Vipera ammodytes meridionalis), det var en hane vackert tecknad i brunt, som jag stoppade ner i en llnesäck. Jag gick sedan upp till kullen och visade Börje mitt fynd. Han blev eld och lågor och vi gick ner till fälten för att leta efter fler Sandviporer. Börje upptäckte en Sandvipera som snabbt försvann i en bönåker, vi letade länge i åkern utan resultat, ormen hade förmodligen funnit sin tillflykt i ett råtthål någonstans bland bönorna.

I samma område hittade vi ett ungt exemplar av Trälinjeödlan (Lacerta t. trilineata), ett vackert ljusbrunt djur med 3 klargula linjer löpande efter ryggen. Två vattensnokar (N.n.persa) ringlade in i en mur vi passerade, en grek vi träffade berättade att han sett en stor "Lafiti", det vill säga en Strimsnok (Elaphe quatuorlineata) ligga hopringlad på denna mur samma morgon.

Vi återvände till lägerplatsen som låg i en sluttning med talrika stenmurar övervuxna med björnbär, en idealisk terräng för reptiler. Där ropade Börje att han sett en brun orm ringla in i en av murarna. Vi genom-sökte muren och hittade en skink (Chalcides ocellatus) under en av stenarna. Ett annat intressant djur vi hittade var den Europeiska Blindormen (Ityhlops vermicularis) som vi fann två exemplar av under stenarna i muren. Vi fotograferade ormarna och släppte sedan ut dem.

Sedan skildes vi åt igen. Börje gick upp i bergen och jag fortsatte letandet bland murarna runt lägerplatsen. Börje hittade ett ungt exemplar av den Grekiska landsköldpaddan (Testudo hermanni) och tre Valsskinkar (Chalcides ocellatus) i bergen.

Jag överraskade en stor Sandviperahane som kastade sig in bland de taggiga björnbärsbuskarna och försvann. När jag steg över en mur vid ett vetefält, höll jag nästan på att sätta foten på en ung Sandvipera som låg prydligt hoprullad överst på muren. Jag fångade den och återvände sedan till lägret, där vi könsbestämde den och fann att det var en hona.

Vi somnade till ljudet av lövgrödor ute i mörkret. På morgonen när vi vaknade hade det regnat, och det var kyligt i luften, men solen tittade fram genom molntäcket. Vi åt och gick sedan ut och letade djur. I kanten av ett vetefält fann jag en brun Sandvipera, en hona ca 2 år gammal.

Vipera lebetina (normal-
färgad)
Flakota, Milos

Röd Levanthugg-
orm
Rallaki, Milos

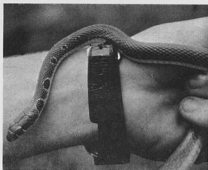
Strimmig Vattensnok (Natrix n. persa)
Kato Soulis, Marathon

Det breda diket vid Kato Soulis, Marathon
Fyndplats för Emys orbicularis, Clemmys
caspirivulata, Natrix n. persa, Rana ridi-
bunda.

Vipera ammodytes meridionalis
Kato Soulis, Marathon

Strimmsnokar (Elaphe quatuor-
lineata)
Dystos, Euboea

Dahls Snok (Coluber najadum
dahli)
Dystos, Euboea

Fläckig Valsskink
(Chalcides o. ocellatus)
Dystos, Euboea

I närheten infångade jag 2 stycken Dahlska snokar (*Coluber najadum dahli*). Nere på fältet infångade vi en ung Sandviperahane. Jag missade en Dahlsk snok men fångade en vacker hane av den Strimmiga vattensnoken (*Natrix n. persa*) med blågrått huvud utan nackfläckar. Följande dag återvände vi till fältet igen, det var halvmulet ute och ljummet i luften. Vi genomsökte en gammal ruin omgiven av riklig vegetation när Börje såg en Strimsnok (*Elaphe quatuorlineata*) försvinna i en mur. Vi rev muren och kunde snart plocka fram ett exemplar av nämnda art. Den hade mörka fläckar längs rygg och sidor och var ljusbrun till färgen, ett mycket vackert djur.

Vi fortsatte efter stigen och jag infångade ett jättestort exemplar av Trelinjeödlan, en vackert gräsgrön hane. Längre fram på stigen upptäcker Börje ytterligare en Strimsnok och pekar ut platsen, ett röse. Vi öppnar röset och under den första stenen upptäcker jag en stor Blindorm. Vi stoppar den i en säck och fortsätter att avlägsna sten. På botten av röset hittar vi en stor Strimsnok behagfullt hoppriglad.

Strimsnokarna könsbestämdes och befanns vara honor. Det sista infångade exemplaret var normalt tecknad, med fyra mörka strimmor och gråbrun grundfärg. Efter detta lyckade fynd var vår tid slut på den vackra ön Euboea eller Evvia som grekerna säger och vi åkte hem med ett rikligt fotografiskt material.

LISTA PÅ INFÅNGADE OCH REGISTRERADE DJUR I GREKLAND.

<u>ÖDLOR (Sauria)</u>	<u>Milos</u>	<u>Infångade djur</u>
<u>Lacertidae</u>		
Trelinjeödlan (<i>Lacerta trilineata hansschweleri</i> , L. Möller)		2 ♂
Milosmörödlan (<i>Lacerta milensis milensis</i> , Bedriaga)		14 ♂ 5 ♀
<u>Skinkar (Scincidae)</u>		
Johannisödlan (<i>Ablepharus kitaibelii kitaibelii</i> , Sibron o Bory)		3 ♀ 1 ♂
<u>Gekkoödlor (Gekkonidae)</u>		
Egeisk nakenfingergecko (<i>Gymnodactylus k. kotschyi</i> , Steindachner)		23 ♂ 10 ♀
Turkisk gecko (<i>Hemidactylus turcicus turcicus</i> , Linné)		1 ♂
<u>ORMAR (Serpentes)</u>		
<u>Huggormar (Viperidae)</u>		
Levanthuggorm (<i>Vipera lebetina schweizeri</i> , Werner)		9 ♂ 4 ♀

Marathon

<u>ÖDLOR (Sauria)</u>		
<u>Lacertidae</u>		
Trelinjeödlan (<i>Lacerta trilineata trilineata</i> , Bedriaga)		1 ♂
<u>Skinkar (Scincidae)</u>		
Fläckig valsekink (<i>Chalcides ocellatus ocellatus</i> , Forskål)		1 ♂
<u>Koppaödlor (Anguillidae)</u>		
Scheltopusik (<i>Ophisaurus apodus apodus</i> , Pallas)		1 ♂
<u>SKÖLDPADDOR (Testudines)</u>		
<u>Emydidae</u>		
Kaspisk bäcksköldpadda (<i>Clemmys caspica rivulata</i> , Valenciennes)		12 ♂ 4 ♀
Europeisk kärrsköldpadda (<i>Emys orbicularis orbicularis</i> , Linné)		1 ♂ 1 ♀
<u>Landsköldpaddor (Testudinidae)</u>		
Svart landsköldpadda (<i>Testudo marginata marginata</i> , Schoepff)		2 ♂ 1 juv. ♂
<u>ORMAR (Serpentes)</u>		
<u>Huggormar (Viperidae)</u>		
Sandhuggorm (<i>Vipera ammodytes meridionalis</i> , Boulenger)		1 ♂

EuboesÖDLOR (Sauria)

Infångade djur

Lacertidae

Trelinjeödla (*Lacerta trilineata trilineata*, Bedriaga.) 1 ♂ 2 juv ♀

Skinker (Scincidae)

Fläckig valsskink (*Chalcides ocellatus ocellatus*, Forskål.) 6 ♂ 1 ♀Johannisödla (*Ablepharus kitaibelii kitaibelii*, Bibron o Bory.) 1 ♀

Kopparödlor (Anguidae)

Scheltopusik (*Ophisaurus apodus apodus*, Pallas.) 2 ♂ORMAR (Serpentes)

Snokar (Colubridae)

Dahlsnok (*Coluber najadum dahli*, Schinz.) 3 ♂Strimsnok (*Elaphe quatuorlineata quatuorlineata*, Lacepède.) 2 ♀Strimmig vattensnok (*Natrix natrix persa*, Pallas.) 1 ♀ 3 ♂

Blindormar (Typhlopidae)

Europeisk blindorm (*Typhlops vermicularis vermicularis*, Merrem.) 3 ex. ej

Huggormar (Viperidae)

Sandhuggorm (*Vipera ammodytes meridionalis*, Boulenger.) 2 juv ♂SKÖLDPADDOR (Testudines)

Vattensköldpaddor (Emydidae)

Kaspisk bäcksköldpadda (*Clemmys caspica rivulata*, Valenciennes.) 1 ♀ 3 ♂

Landsköldpaddor (Testudinidae)

Grekisk landsköldpadda (*Testudo hermanni hermanni*, Gmelin.) 1 ♀ 5 ♂Svart landsköldpadda (*Testudo marginata marginata*, Schoepff.) 7 ♂ 2 ♀Litteratur

Clark, R. (1967) A Collection of Snakes from Greece, British J. Herp. 45-48

Cyrén, O. (1934) Ormar i fantasi och verklighet, Natur och kultur, Stockholm.

Håkansson, T. (1974) Herpetologiska iakttagelser på Cykladerna våren 1974, Nya Snoken årg. 4, nr. 5, sidan 11-16.

Hellmich, W. (1962) Reptiles and Amphibians of Europe, Blandford, London.

Lindfors, P. (1974) Herpetologiska iakttagelser på Cykladerna våren 1974, Nya Snoken årg. 4, nr. 4, sidan 22-23.

Mertens, R. & Wermuth, H. (1960) Die Amphibien und Reptilien Europas, S.W. Kramer Frankfurt am Main.

Steward, J.W. (1971) The Snakes of Europe, David & Charles, Newton Abbot.